

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

30.06.2022. Nr. 1-5/163

Visām Latvijas pašvaldībām un bāriņtiesām

Par bāriņtiesas darba organizēšanu

Tiesībsarga rīcībā pēdējā pusgada laikā nonāk informācija par situācijām, kurās bāriņtiesa ir kavēta savu pienākumu veikšanā nepietiekamās kapacitātes – gan darbinieku pārlietu lielās noslodzes, gan darbinieku trūkuma bāriņtiesā dēļ. Šāda informācija tiek saņemta no personām, kas vērsušās pie tiesībsarga gadījumos, kad bāriņtiesa pārlietu ilgi neizskata tās kompetencē esošās administratīvās lietas, gan kavējot dažādu dokumentu, tai skaitā bāriņtiesas pieņemto lēmumu izsniegšanas termiņu. Tiesībsargs, izskatot personu iesniegumus, ir konstatējis gadījumus, kad bāriņtiesa lūdz tiesu izskatīt civillietas bez bāriņtiesas klātbūtnes lietās, kurās tiek skartas bērna tiesības un intereses. Tāpat tiek kavēti tiesu noteiktie termiņi atzinuma sniegšanai tiesā civillietās, kas skar aizgādības un saskarsmes tiesības. Arī tiesu psiholoģijas eksperti ir informējuši, ka ir gadījumi, kad kriminālprocesa ietvaros nav iespējams veikt procesa virzītāja nozīmēto ekspertīzi bērnam, kas cietis no vardarbības, tai skaitā, ja pret bērnu veikts dzimumnoziegums, jo bērna pārstāvis no bāriņtiesas noslodzes dēļ noteiktajā laikā kopā ar bērnu nevar ierasties uz ekspertīzi.

Bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde.¹ Bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.² Tātad bāriņtiesas primārais uzdevums ir mazaizsargāto personu tiesību un interešu aizsardzība, tādēļ jebkāda kavēšanās bāriņtiesai noteikto uzdevumu un pienākumu izpildē, kas saistīta ar bāriņtiesas darba organizāciju, nav pieļaujama.

Bāriņtiesas sastāvu un bāriņtiesas locekļu skaitu nosaka pašvaldība.³ Bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekļus pieņem darbā attiecīgā pašvaldība.⁴ Savukārt Bāriņtiesas priekšsēdētājs atbilstoši darba apjomam ir

¹ Bāriņtiesu likuma 2. panta pirmā daļa.

² Bāriņtiesu likuma 4. panta otrā daļa.

³ Bāriņtiesu likuma 7. panta otrā daļa.

⁴ Bāriņtiesu likuma 9. panta pirmā daļa.

tiesīgs pieņemt darbā bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgu, bāriņtiesas locekļa palīgu un citus darbiniekus bāriņtiesas darba nodrošināšanai.⁵

Pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto tiesībsarga kompetenci iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, aicinu pašvaldības izvērtēt bāriņtiesas darbinieku noslodzi un kapacitāti, spēju savlaicīgi un bez kavēšanās nodrošināt bāriņtiesai noteikto pienākumu un uzdevumu izpildi bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu nodrošināšanai.

Konstatējot, ka bāriņtiesai ir nepietiekami resursi, nekavējoties to novērst un nodrošināt bāriņtiesas pilnvērtīgu darbu.

Gadījumā, ja bāriņtiesas resursi ir nepietiekami bāriņtiesai noteikto uzdevumu un pienākumu veikšanai, aicinu bāriņtiesu priekšsēdētājus vērsties pašvaldībās ar lūgumu nodrošināt resursus (tai skaitā darbinieku) bāriņtiesas pilnvērtīgam darbam.

Aicinu informēt tiesībsargu, ja pašvaldības vai bāriņtiesas ieskatā ir grūtības praksē īstenot normatīvajos aktos noteikto attiecībā uz bāriņtiesas darba organizēšanu.

Tiesībsarga pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

Laila Grāvere

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

⁵ Bāriņtiesu likuma 8. panta otrā daļa.